

KERNFUNCTIES

Publicatie/Dossier vervolgpagina

Hoeveel activiteiten organiseerden de openbare bibliotheken in 2021, rekening houdend met de coronamaatregelen? Welk type activiteiten zijn dat? En in welke vorm? En met wat voor dienstverlening geven de bibliotheken nog meer invulling aan de kernfuncties uit de wet? Daar geven we in deze analyse antwoord op.

Minder activiteiten in alternatieve vorm georganiseerd

Bibliotheken geven invulling aan de verschillende kernfuncties uit de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorziening (Wsob) met een variatie aan activiteiten. In 2014 werden door alle bibliotheekorganisaties samen ruim 72 duizend activiteiten geteld. In de jaren daarna tekende zich een stijging af tot ruim 220 duizend fysieke activiteiten in 2019. In 2020 en 2021 hebben de coronamaatregelen zichtbaar effect gehad op de activiteiten georganiseerd door bibliotheken. Vrijwel alle bibliotheken hebben activiteiten afgelast of uitgesteld. Negen op de tien bibliotheken hebben in coronatijd nieuwe activiteiten opgezet en/of activiteiten omgezet naar een andere vorm, zoals online bijeenkomsten en telefonische gesprekken. Op basis van nauwkeurige registratie (door 78% van de bibliotheken) en schatting (door 22% van de bibliotheken) kwam het aantal georganiseerde activiteiten in 2021 uit op circa 136 duizend activiteiten. Het merendeel van de activiteiten is in 2021 in fysieke vorm georganiseerd, voor 14% van de activiteiten is een andere vorm gekozen. De daling in activiteiten ten opzichte van 2020 wordt grotendeels veroorzaakt doordat er minder activiteiten in andere vorm werden georganiseerd (19 duizend). Het aantal activiteiten in fysieke vorm ligt iets hoger dan in 2020 (118 duizend).

Van de Burgt & Klaren, 2022; CBS, 2022b.*

* Vanaf 2020 zijn niet alleen fysieke, maar ook activiteiten in andere vorm uitgevraagd.

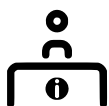
Activiteiten primair gericht op educatie

De meeste activiteiten die openbare bibliotheken organiseren, sluiten aan op de kernfuncties educatie en ontwikkeling (ruim 61 duizend activiteiten) en leesbevordering en kennismaking met literatuur (circa 51 duizend activiteiten). Ook voorgaande jaren werden de meeste activiteiten rondom deze twee kernfuncties georganiseerd. Naar verhouding werden in 2021 meer activiteiten georganiseerd op het gebied van educatie en ontwikkeling dan in 2020, mogelijk omdat dit type activiteiten al eerder weer in klein verband werd toegestaan. Voor corona, in 2018 en 2019, werden de meeste activiteiten ook georganiseerd rondom educatie en ontwikkeling.

Bron: Van de Burgt & Klaren, 2022; CBS, 2022b.

137 duizend
activiteiten georganiseerd

1.631
informatiepunten

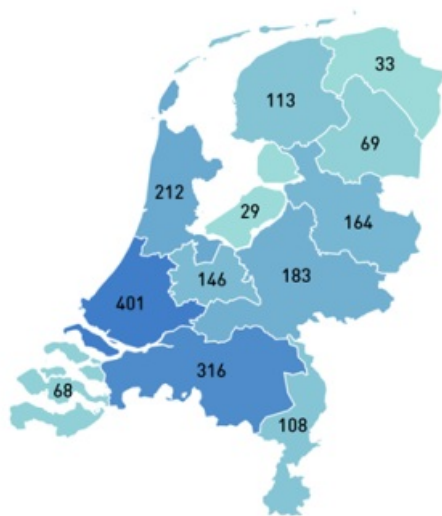
99%
werkt samen met de overheid

Breed aanbod aan informatiepunten

Rondom de kernfunctie kennis en informatie werden in 2021 ruim 12 duizend activiteiten georganiseerd. Daarnaast bieden vrijwel alle bibliotheekorganisaties één of meer informatiepunten aan (98%). In totaal bevonden zich in 2021 circa 1.700 fysieke informatiepunten in de vestigingen van openbare bibliotheken, gemiddeld ruim 2 per (hoofd)vestiging. Hoe groter het aantal inwoners in het werkgebied, hoe meer informatiepunten de bibliotheekorganisaties aanbieden. De typen informatiepunten zijn zeer uiteenlopend. De meeste informatiepunten zijn ingericht rondom thema's als

basisvaardigheden (93%) en lezen met een leesbeperking (80%); deze komen in bibliotheekorganisaties van diverse omvang voor. Informatiepunten gericht op meer specifieke domeinen, zoals werk, inkomen en loopbaan, juridische zaken, overheid en gezondheid en opvoeding komen ook relatief vaak voor, vooral in bibliotheken met een groter werkgebied (100.000 inwoners of meer).

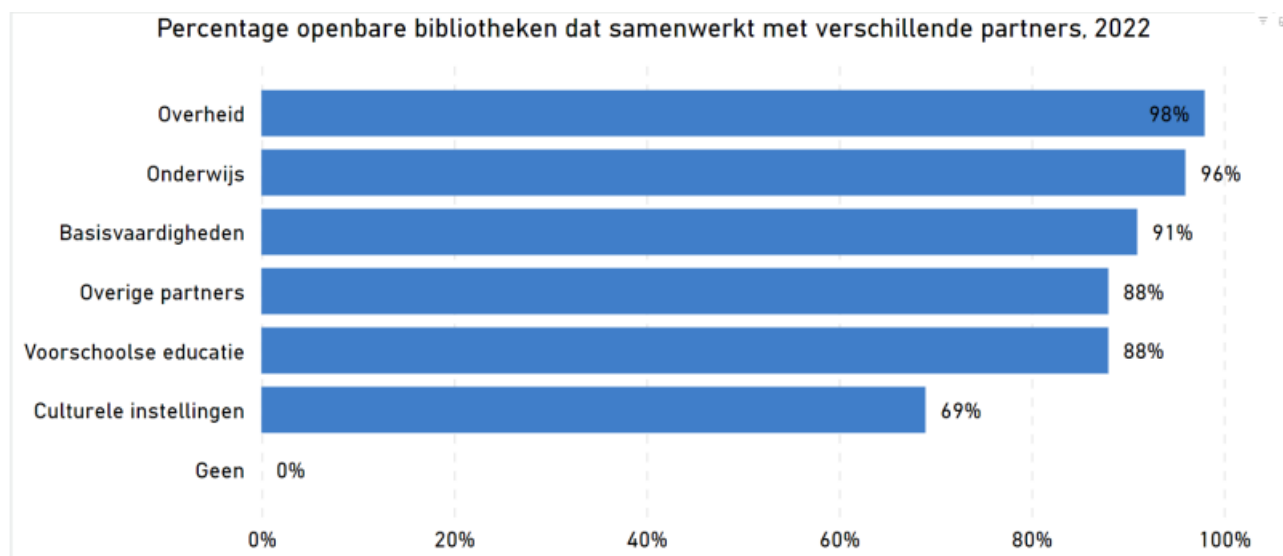
Aantal informatiepunten per provincie, 2022

Bron: Van de Burgt & Klaren, 2022; KB, 2022.

Veel en diverse samenwerking

In de dienstverlening die rondom de vijf kernfuncties aangeboden wordt, werken bibliotheken samen met veel en diverse partnerorganisaties. Gemiddeld werkten bibliotheken in 2021 samen met 17 verschillende partners om de kernfuncties uit te voeren. Vrijwel alle bibliotheken werken samen met de (lokale) overheid (99%), het onderwijs (98%) en partners uit het domein basisvaardigheden (zoals Stichting Lezen & Schrijven en andere taal- en digitaal aanbidders) (95%). Veel van deze samenwerkingsverbanden vinden plaats in het kader van landelijke programma's, zoals de Bibliotheek en basisvaardigheden, BoekStart en de Bibliotheek *op school*.

Bron: Van de Burgt & Klaren, 2022; KB, 2022.

Landelijke programma's

Met diverse metingen die zijn uitgezet via de Bibliotheekmonitor (voorheen het Bibliotheekonderzoeksplatform) is onderzoek uitgevoerd naar de landelijke programma's waarmee in 2021 verdere invulling is gegeven aan de kernfuncties. In het kader van Tel mee met Taal en Kunst van Lezen is onderzoek uitgevoerd naar de dienstverlening van bibliotheken op het gebied van basisvaardigheden, BoekStart en de Bibliotheek *op school*. De coronamaatregelen zijn in 2021 ook van invloed geweest op deze dienstverlening. Zo werden er minder BoekStart koffertjes uitgedeeld, brachten minder scholen groepsbezoeken aan de bibliotheek en werden er minder informatiebijeenkomsten voor ouders, scholen en kinderopvang georganiseerd. Tegelijkertijd boden veel bibliotheken alternatieve dienstverlening aan, zoals online voorleesactiviteiten, ondersteuning bij het thuisonderwijs en boekpromotievideo's (Van de Burgt & Van de Hoek, 2022a-c).

Bronvermelding

- Burgt, A. van de & Hoek, S. van de (2022a). *De bibliotheek voor baby's, dreumesen en peuters. Onderzoeksresultaten enquête Bibliotheekmonitor dienstverlening voorschoolse educatie, 2020-2021*. Den Haag: KB.
- Burgt, A. van de & Hoek, S. van de (2022b). *Bibliotheken en de samenwerking met het primair onderwijs. Onderzoeksresultaten Bibliotheekmonitor-enquête samenwerking primair onderwijs 2020-2021*. Den Haag: KB.
- Burgt, A. van de & Hoek, S. van de (2022c). *Bibliotheken en de samenwerking met het voortgezet onderwijs. Onderzoeksresultaten Bibliotheekmonitor-enquête samenwerking voortgezet onderwijs, 2020-2021*. Den Haag: KB.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), StatLine (2022a). *Openbare bibliotheken; leden, collectie, uitleningen vanaf 1900*.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (2022b). *Activiteiten bij openbare bibliotheken 2017-2021*.